

DECLARACIÓN DE APOIO AO RECOÑECEMENTO DO 12 DE XANEIRO COMO DÍA DA MORTE DIGNA EN GALICIA

No 2023 cumpríranse 25 anos da morte de Ramón Sampedro, referente fundamental na loita pola morte digna. Durante estes anos, cada 12 de xaneiro, promovido por familiares, amizades e DMDG (asociación Dereito a Morrer Dignamente de Galicia), veuse celebrando na praia das Furnas (Xuño-Porto do Son) o acto no seu recordo e en defensa do dereito das persoas a decidir libremente sobre o a súa forma de morrer e a recibir axuda para elo (o dereito á eutanasia).

En decembro de 2018, no vixésimo aniversario da súa morte, en declaración pública, DMDG fai referencia a el como “paradigma da loita polo dereito a dispoñer da propia vida”, e por acordo da súa Asemblea Xeral propón o 12 de xaneiro como Día da Morte Digna en Galicia.

En xaneiro de 2019 a *Xunta de Voceiros da Federación Galega de Municipios e Provincias* (FEGAMP), mediante unha declaración institucional, manifestou o seu apoio á proposta de DMDG para o recoñecemento do 12 de xaneiro como Día da Morte Digna en Galicia, e propuxo medidas para favorecer a expresión da vontade das persoas mediante as instrucións previas, a información, e a coordinación institucional, salientando en especial a importancia das actuacións “no mundo rural”.

Nestes 25 anos a sociedade avanzou na súa transformación, no recoñecemento da súa pluralidade moral e na secularización da vida e a conciencia social, no desenvolvemento de dereitos, na creación de recursos públicos, no funcionamento democrático das institucións, no recoñecemento e respecto á autonomía das persoas, e nos recursos tecnolóxicos.

Eses progresos víronse reflectidos nas leis que recoñecen e protexen os dereitos das persoas ante as necesidades propias da etapa final da vida. En particular, así se observa na *Lei 5/2015 de dereitos e garantías da dignidade das persoas enfermas terminais* da Comunidade Autónoma de Galicia, que fai referencia na súa motivación a como a “...progresiva toma de conciencia da propia autonomía das persoas e o desexo de tomar decisións relativas á súa saúde, enfermidade e morte calou na conciencia colectiva”, e se expresa que “...o respecto á liberdade da persoa e aos dereitos dos pacientes adquire unha especial relevancia no marco das relacións asistenciais...”. Á súa vez, a *Lei Orgánica 3/2021 de regulación da eutanasia*, asentada sobre “...a compatibilidade duns principios esenciais que son baseamento dos dereitos das persoas...introduce no noso ordenamento xurídico un novo dereito individual como é a eutanasia”, respondendo así, entre outras cousas, á demanda da sociedade actual, aos cambios sociais antes citados, e ao “...debate que se aviva periodicamente por mor de casos persoais que conmoven á opinión pública”, regulándose

en consecuencia “o dereito das persoas a solicitar a prestación de axuda para morrer” en determinadas situacións.

Atopámonos ao comenzo dunha nova etapa, na que a sociedade vai incorporando con normalidade o novo dereito, e na que cómpre avanzar no recoñecemento de que “...a naturalidade da morte e procurar a paz ao final da vida deben entenderse como elementos do noso patrimonio institucional...”, tal como se recolle na citada *Lei 5/2015*.

Deben entón, como responsabilidade de toda a sociedade e moi especialmente das súas institucións, promoverse as accións necesarias para avanzar na morte digna, que ten o seu sustento no respecto á autonomía e liberdade das persoas, mediante: a atención ás súas necesidades na etapa final da vida (en particular, o acceso a coidados paliativos), o coidado de quen forman parte do seu mundo afectivo, a dotación dos recursos sociais e sanitarios para prestar esas atencións, a sensibilización da sociedade, a formación, o coñecemento da realidade actual de como ocorre a morte, a promoción do uso dos recursos previstos para a expresión da vontade das persoas (testamento vital/instrucións previas), e a presenza pública superadora do tabú a través da información e a acción artística e cultural.

Cómpre avanzar no respecto, atención e coidado ás persoas no seu morrer, para que o final da vida sexa máis acorde coa súa normalidade e inevitabilidade, e menos cargado de temor, escurantismo e sufrimento.

Compartindo ese obxectivo damos apoio á proposta de que o día 12 de xaneiro sexa recoñecido como o Día da Morte Digna en Galicia, comprometémonos a contribuír á defensa e protección da dignidade das persoas no final da vida, e solicitamos á Xunta de Galicia adopte as medidas oportunas para tal fin.

En Galicia, xullo 2022

Nota informativa: esta declaración, promovida pola Asociación Dereito a Morrer Dignamente-Galicia (DMDG), está a difundirse coa finalidade de recoller as sinaturas á mesma de institucións públicas, entidades asociativas, e organizacións sociais de Galicia; co obxectivo da súa presentación á Xunta de Galicia.